ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 10ης Ιανουαρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-230/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (Γερμανία) με απόφαση της 18ης Μαρτίου 2003 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Μαΐου 2003, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Mehmet Sedef

κατά

Freie und Hansestadt Hamburg,

παρισταμένου του:

Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann, R. Schintgen (εισηγητή), Γ. Αρέστη και J. Klučka, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: K. Sztranc, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 30ής Ιουνίου 2005,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο M. Sedef, εκπροσωπούμενος από τον U. Jacob, Rechtsanwalt,

— ο Freie und Hansestadt Hamburg, εκπροσωπούμενος από τον A. Feil,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον W.-D. Plessing και την A. Tiemann,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους D. Martin και B. Martenczuk,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της Συνδέσεως (στο εξής: απόφαση 1/80). Το Συμβούλιο Συνδέσεως συστάθηκε με τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας, η οποία υπογράφηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1963 στην Άγκυρα από τη Δημοκρατία της Τουρκίας, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και την Κοινότητα, αφετέρου, και συνήφθη, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. εκδ. 11/001, σ. 48, στο εξής: Συμφωνία Συνδέσεως).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του M. Sedef, Τούρκου υπηκόου και της Freie und Hansestadt Hamburg [Ελεύθερης και Χανσεατικής Πόλης του Αμβούργου] σχετικά με αποφάσεις με τις οποίες η Freie und Hansestadt Hamburg απέρριψε την αίτηση του M. Sedef για παράταση της ισχύος της άδειας διαμονής του στη Γερμανία και διέταξε την απέλασή του από το εν λόγω κράτος μέλος.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 1/80 ορίζει τα εξής:

«1. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, περί ελεύθερης προσβάσεως των μελών της οικογενείας του στην απασχόληση, ο Τούρκος εργαζόμενος που είναι ενταγμένος στη νόμιμη αγορά εργασίας κράτους μέλους:

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί ένα έτος, δικαιούται, εντός αυτού του κράτους μέλους, ανανεώσεως της ισχύουσας αδείας εργασίας του στον ίδιο εργοδότη, αν εξακολουθεί να κατέχει θέση εργασίας·

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τρία έτη και υπό την επιφύλαξη της αποδοτέας στους εργαζομένους των κρατών μελών της Κοινότητας προτεραιότητας, δικαιούται, εντός αυτού του κράτους μέλους, να αποδεχθεί, κατ' επιλογήν του, άλλη προσφορά εργασίας, στο ίδιο επάγγελμα, που του γίνεται υπό συνήθεις συνθήκες από άλλο εργοδότη και έχει καταγραφεί από τις υπηρεσίες απασχολήσεως του οικείου κράτους μέλους·

— εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τέσσερα έτη, έχει ελεύθερη πρόσβαση σε οποιαδήποτε έμμισθη δραστηριότητα της επιλογής του εντός αυτού του κράτους μέλους.

2. Οι ετήσιες άδειες και οι μικρής διάρκειας απουσίες λόγω ασθενείας, μητρότητας ή εργατικού ατυχήματος εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως. Οι περίοδοι ακούσιας ανεργίας δεόντως διαπιστωμένες από τις αρμόδιες αρχές και οι απουσίες λόγω μακράς ασθενείας, χωρίς να εξομοιώνονται με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως, δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει της προηγουμένης περιόδου απασχολήσεως».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

4 Από τη δικογραφία που το αιτούν δικαστήριο διαβίβασε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι ο M. Sedef, γεννηθείς στην Τουρκία το 1952, βρίσκεται νομίμως στη Γερμανία από το 1977, ενώ η σύζυγός του και τα τρία του τέκνα εξακολουθούν να κατοικούν στην Τουρκία.

5 Από τον Αύγουστο του 1977 έως τον Σεπτέμβριο του 1992, ο M. Sedef εργάστηκε ως ναυτικός σε διάφορα πλοία που έφεραν τη γερμανική σημαία και απέκτησε προς τούτο διαδοχικές άδειες διαμονής, χορηγούμενες με ορισμένη διάρκεια ισχύος και αποκλειστικά για την άσκηση της δραστηριότητας του ναυτικού ή, ενδεχομένως, για τη λήψη επιδομάτων ανεργίας, η δε ισχύς της τελευταίας άδειας έληξε στις 9 Σεπτεμβρίου 1993. Για την άσκηση της μισθωτής αυτής δραστηριότητας δεν απαιτούνταν καμία άδεια εργασίας.

6 Κατά το εν λόγω διάστημα των δεκαπέντε και πλέον ετών, ο εν λόγω Τούρκος υπήκοος εργάστηκε συνολικώς για διάστημα μεγαλύτερο των οκτώμισι ετών, χωρίς να συνυπολογίζονται οι διακοπές της απασχολήσεως λόγω ασθενείας και ακούσιας ανεργίας δεόντως διαπιστωθείσας από τις αρμόδιες αρχές.

7 Όπως προκύπτει, οι περίοδοι απασχολήσεως του M. Sedef διεκόπησαν δεκαεπτά φορές, για διαστήματα από μίας έως εβδομήντα ημερών και συνολικής διάρκειας περί τους 13 μήνες, για λόγους άλλους πλην ετήσιας άδειας, άδειας ασθενείας και ακούσιας ανεργίας δεόντως διαπιστωθείσας εντός του κράτους μέλους υποδοχής. Ο M. Sedef χαρακτηρίζει τις διακοπές αυτές ως περιόδους «άδειας άνευ αποδοχών». Όπως ισχυρίζεται ο M. Sedef, κατά τα ποικίλης διάρκειας διαστήματα που μεσολαβούσαν μεταξύ δυο συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου στην εμπορική ναυτιλία, είτε παρέμενε στη Γερμανία, σε περίπτωση μικρών διακοπών, περιμένοντας την (ενίοτε καθυστερημένη) άφιξη του πλοίου για τα οποίο είχε συνάψει ήδη νέα σύμβαση εργασίας, οπότε δεν θεωρούσε σκόπιμο να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου να δηλωθεί ως άνεργος στην αρμόδια αρχή, είτε εκμεταλλευόταν τις υπερβαίνουσες τις τρεις εβδομάδες περιόδους διακοπής, για να επισκεφθεί την οικογένειά του στην Τουρκία. Κατά το αιτούν δικαστήριο, διακοπές τέτοιου είδους αποτελούν ίδιον της εργασίας στη θαλάσσια ναυσιπλοΐα.

8 Κατόπιν ναυτικού ατυχήματος του οποίου υπήρξε θύμα το 1979, ο M. Sedef υποβλήθηκε σε διάφορες επεμβάσεις, τις οποίες διαδέχθηκαν μικρότερα ή μεγαλύτερα διαστήματα ανικανότητας προς εργασία.

9 Από τις 18 Ιανουαρίου 1993, ο M. Sedef έχει κριθεί, για λόγους υγείας, ανίκανος να εργαστεί ως ναυτικός χωρίς, ωστόσο, να είναι πλήρως ανίκανος προς εργασία. Από τις ιατρικές βεβαιώσεις προκύπτει ότι είναι σε θέση να ασκεί δραστηριότητα στην ξηρά εφόσον αυτή δεν απαιτεί έντονη σωματική προσπάθεια.

10 Στις 22 Ιανουαρίου 1992 ο M. Sedef υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση άδειας διαμονής με ισχύ η οποία να μην περιορίζεται στην άσκηση της δραστηριότητας του ναυτικού, ώστε να μπορεί να παράσχει εξαρτημένη εργασία στην ξηρά. Προς τούτο, υποστήριξε ότι, αφενός, πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση της αποφάσεως 1/80, καθώς είχε εργαστεί επί τέσσερα και πλέον έτη σε πλοία που έφεραν τη γερμανική σημαία και ότι, αφετέρου, στην περίπτωση του η χορήγηση της εν λόγω άδειας ήταν επιβεβλημένη, καθόσον η κατάσταση της υγείας του δεν του επέτρεπε πλέον να εργάζεται ως ναυτικός. Ο M. Sedef πρόσθεσε ότι δεν είχε μπορέσει να αποδεχθεί προφορές για εργασία στη ξηρά, διότι δεν ήταν κάτοχος της απαιτούμενης άδειας διαμονής.

11 Τόσο η εν λόγω αίτηση ότι όσο και η επακόλουθη ένσταση που υπέβαλε ο M. Sedef απορρίφθηκαν από την Freie und Hansestadt Hamburg, το οποίο προειδοποίησε τον M. Sedef για απέλαση στην περίπτωση κατά την οποία αυτός δεν εγκατέλειπε τη Γερμανία εντός τριών εβδομάδων. Η Freie und Hansestadt Hamburg ανέστειλε, ωστόσο, την εκτέλεση της αποφάσεως απελάσεως, με αποτέλεσμα ο Τούρκος υπήκοος να εξακολουθεί να διαμένει νομίμως στη Γερμανία.

12 Στις 10 Δεκεμβρίου 1996, το Nerwaltungsgericht Hamburg έκρινε βάσιμη την προσφυγή του M. Sedef και υποχρέωσε την Freie und Hansestadt Hamburg να του χορηγήσει τη ζητηθείσα άδεια διαμονής.

13 Κατά το δικαστήριο αυτό, ο M. Sedef απολαύει, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, του δικαιώματος ελεύθερης προσβάσεως σε κάθε μισθωτή εργασία της επιλογής του και, συνεπώς, το κράτος μέλος υποδοχής

δεν δύναται πλέον να εξαρτά από προϋποθέσεις την πρόσβασή του σε θέση εργασίας ούτε την άσκηση της αντίστοιχης επαγγελματικής δραστηριότητας. Οι διάφορες διακοπές κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του απασχολήσεως δεν μπορούν να έχουν επιπτώσεις στο καθεστώς του, καθόσον, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, οι ετήσιες άδειες και οι μικρής διάρκειας απουσίες λόγω εργατικού ατυχήματος ή ασθενείας εξομοιώνονται με περιόδους απασχολήσεως, ενώ οι περίοδοι ακούσιας ανεργίας, κατά τη διάρκεια των οποίων ο M. Sedef ελάμβανε επίδομα ανεργίας, και οι απουσίες λόγω μακράς ασθενείας δεν θίγουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί βάσει της προηγουμένης περιόδου απασχολήσεως. Όσον αφορά τις σύντομες περιόδους αδράνειας μεταξύ δυο συμβάσεων εργασίας, επιβάλλεται η εξομοίωσή τους με τις νόμιμες ή συμβατικές άδειες, για τον λόγο ότι αποτελούν ίδιο της εργασίας στη θαλάσσια ναυσιπλοΐα.

14 Η Freie und Hansestadt Hamburg άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Hamburgisches Oberverwaltungsgericht, υποστηρίζοντας ότι η περίοδος των τεσσάρων ετών νόμιμης απασχολήσεως που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση του άρθρου 1/80 δεν πρέπει να παρουσιάζει διακοπές, ενώ οι διαδοχικές συμβάσεις εργασίας που συνήψε ο M. Sedef δεν μπορούν να θεωρηθούν τέτοια συνεχόμενη περίοδος.

15 Με απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2000, το Hamburgisches Oberverwaltungsgericht εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, κρίνοντας ότι ο M. Sedef δεν μπορούσε να επικαλείται το εν λόγω άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, καθόσον δεν είναι σε θέση να αποδείξει αδιάκοπη νόμιμη απασχόληση επί τέσσερα έτη, όπως απαιτεί εν λόγω διάταξη. Κατά το Hamburgisches Oberverwaltungsgericht, οι διαπιστωθείσες εν προκειμένω διακοπές της σχέσεως εργασίας δεν αποτελούν ούτε άδειες ούτε περιόδους ανεργίας υπό την έννοια της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου, στην οποία, κατά το δικαστήριο αυτό, αναφέρονται εξαντλητικώς οι λόγοι ασυνέχειας μιας σχέσεως εργασίας. Οι εν λόγω διακοπές επιφέρουν, επομένως, απώλεια των κεκτημένων δικαιωμάτων, καθόσον ο Τούρκος υπήκοος ούτε εργαζόταν ούτε είχε δηλωθεί ως αιτών εργασία. Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία θα ενείχε τον κίνδυνο καταχρήσεων. Εξάλλου, η γερμανική κανονιστική ρύθμιση λαμβάνει επαρκώς υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ναυτικού επαγγέλματος.

16 Κατόπιν αναιρέσεως που άσκησε ο M. Sedef, το Bundesverwaltungsgericht έκρινε ότι η απόρριψη της αιτήσεως ανανεώσεως της άδειας διαμονής είναι σύμφωνη με το γερμανικό δίκαιο, αλλά έθεσε το ζήτημα αν, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, θα μπορούσε να δικαιολογηθεί μια ευνοϊκότερη λύση για τον M. Sedef.

17 Συναφώς, με την απόφαση περί παραπομπής το εν λόγω δικαστήριο προβαίνει στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

— Ο M. Sedef άσκησε επί δεκαπέντε και πλέον έτη νόμιμη δραστηριότητα, υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, εργαζόμενος στη θαλάσσια ναυσιπλοΐα κράτους μέλους και, επομένως, εντάσσεται στη νόμιμη αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής·

— άσκησε επανειλημμένως τη νόμιμη αυτή δραστηριότητα απασχολούμενος στον ίδιο εργοδότη αδιαλείπτως επί ένα και πλέον έτος και, συνεπώς, πληροί τις προϋποθέσεις της πρώτης περιπτώσεως της εν λόγω διατάξεως·

— για λόγους υγείας, ο εν λόγω Τούρκος υπήκοος είναι πλέον ανίκανος να προσφέρει υπηρεσίες στη θάλασσα, εξακολουθεί, όμως, να ανήκει στη νόμιμη αγορά εργασίας της Γερμανίας, δεδομένου ότι το εργατικό ατύχημα του οποίου υπήρξε θύμα δεν του προκάλεσε μόνιμη ανικανότητα προς εργασία (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 6ης Ιουνίου 1995, C-434/93, Bozkurt, Συλλογή 1995, σ. I-1475, σκέψεις 37 έως 40) και ότι παραμένει στη διάθεση των υπηρεσιών απασχολήσεως για τη ζητηθείσα δραστηριότητα στην ξηρά. Το γεγονός ότι από το 1993 δεν έχει ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα οφείλεται, τουλάχιστον εν μέρει, στη μη κατοχή άδειας διαμονής και δεν μπορεί να του προσαφθεί.

18 Εντούτοις, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι βέβαιο ότι οι περίοδοι διακοπής, τις οποίες ο M. Sedef χαρακτηρίζει ως «άδειες άνευ αποδοχών», δεν έθιξαν το δικαίωμα που αυτός είχε αποκτήσει δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση της αποφάσεως 1/80 και ότι οι περίοδοι αυτοί δεν συνιστούν πρόσκομμα για την κτήση δικαιώματος δυνάμει της τρίτης περιπτώσεως του ιδίου άρθρου.

19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, αφενός, το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί ρητώς επί τέτοιου είδους διακοπών της απασχολήσεως. Αφετέρου, σύμφωνα με τη μέχρι τούδε νομολογία του Bundesverwaltungsgericht, η απαρίθμηση των λόγων διακοπής της απασχολήσεως του άρθρου 6, παράγραφος 2, της αποφάσεως 1/80 είναι αποκλειστική.

20 Είναι, ωστόσο, αμφίβολο αν η τελευταία αυτή θέση μπορεί να γίνει δεκτή, λαμβανομένων υπόψη των αποφάσεων της 17ης Απριλίου 1997, C-351/95, Kadiman (Συλλογή 1997, σ. I-2133, ιδίως σκέψεις 47 και 48), και της 10ης Φεβρουαρίου 2000, C-340/97, Nazli (Συλλογή 2000, σ. I-957).

21 Όπως και στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι δύο ανωτέρω αποφάσεις, εν προκειμένω, σημαντικό στοιχείο θα μπορούσε να αποτελέσει το γεγονός ότι οι εκάστοτε διακοπές της απασχολήσεως του M. Sedef στη γερμανική θαλάσσια ναυσιπλοΐα ήταν προσωρινές και ότι ο M. Sedef δεν εγκατέλειψε ποτέ οριστικώς τη γερμανική αγορά εργασίας. Πράγματι, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του Hamburgisches Oberverwaltungsgericht, μετά τις διακοπές αυτές, ο M. Sedef έβρισκε εν γένει νέα απασχόληση σύντομα και χωρίς να αντιμεπωπίζει κανένα πρόβλημα.

22 Στην περίπτωση κατά την οποία κριθεί ότι τέτοιου είδους διακοπές εξουδετερώνουν καταρχήν τα δικαιώματα που έχει αποκτήσει ο οικείος εργαζόμενος, θα πρέπει επιπλέον να διαπιστωθεί αν εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτό μπορούν να γίνουν δεκτές όταν οι διακοπές αποτελούν ίδιον συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας, όπως, στην υπό κρίση υπόθεση, της δευτερεύοντος χαρακτήρα δραστηριότητας του ναυτικού, η οποία διακρίνεται από μια απασχόληση στην ξηρά λόγω του γεγονότος ότι συνεπάγεται, αφενός, συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου συναπτόμενες διαδοχικώς με διάφορους εργοδότες και, αφετέρου, περιόδους αναμονής ή διακοπής της εργασίας, οι οποίες μπορούν, επί παραδείγματι, να οφείλονται στην καθυστερημένη άφιξη του πλοίου στο οποίο ο εργαζόμενος σκοπεύει να απασχοληθεί.

23 Στην περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ένα εκ των δύο σκελών του πρώτου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, όπως φαίνεται να προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. αποφάσεις της 23ης Ιανουαρίου 1997, C-171/95, Tetik, Συλλογή 1997, σ. I-329, σκέψη 39· της 29ης Μαΐου 1997, C-386/95, Eker, Συλλογή 1997, σ. I-2697, σκέψεις 23 και 25, και της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, C-98/96, Ertanir, Συλλογή 1997, σ. I-5179, σκέψεις 31 και 35), το δικαίωμα λήψεως άδειας διαμονής, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, προϋποθέτει ότι ο εργαζόμενος έχει συγκεντρώσει τις προϋποθέσεις της δεύτερης περιπτώσεως της ιδίας παραγράφου.

24 Θα μπορούσε, πάντως, ομοίως να θεωρηθεί ότι η τρίτη αυτή περίπτωση πρέπει να εκληφθεί ως ανεξάρτητη προϋπόθεση για τη γένεση δικαιωμάτων υπέρ του συγκεκριμένου εργαζομένου.

25 Κατά το αιτούν δικαστήριο, εφόσον κριθεί ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, δεν απονέμει κανονικά κανένα δικαίωμα στον M. Sedef, καθώς αυτός δεν μπορεί να αποδείξει αδιάλειπτη τριετή απασχόληση στον ίδιο εργοδότη, θα πρέπει περαιτέρω να διευκρινισθεί αν πρέπει να ληφθεί κατ' εξαίρεση υπόψη το γεγονός ότι η αλλαγή εργοδότη προ της παρόδου τριών ετών αποτελεί ίδιον του επαγγέλματος του ναυτικού.

26 Εκτιμώντας ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, για την επίλυση της διαφοράς είναι αναγκαία η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Bundesverwaltungsgericht αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιον του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, και παράγραφος 2 της αποφάσεως 1/80 [...] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι χορηγεί σε Τούρκο εργαζόμενο, ο οποίος από το 1977 και επί δεκαπέντε και πλέον έτη κατείχε νόμιμη θέση εργασίας, για την οποία δεν απαιτείται σχετική άδεια, απασχολούμενος από διαφορετικούς εργοδότες στη θαλάσσια ναυσιπλοΐα

κράτους μέλους και εντασσόμενος στη νόμιμη αγορά εργασίας, και ο οποίος κατά το διάστημα αυτό συγκέντρωσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση της αποφάσεως 1/80, δικαίωμα για άδεια διαμονής, όταν η απασχόλησή του στη θαλάσσια ναυσιπλοΐα διεκόπη —πέραν των διαφόρων διακοπών λόγω ασθενείας και ακούσιας ανεργίας διαπιστωθείσας από τις αρμόδιες αρχές— δεκαεπτά φορές μεταξύ δύο συμβάσεων εργασίας, για διάστημα από μίας έως εβδομήντα ημερών (συνολικά περί τους 13 μήνες) και ο Τούρκος εργαζόμενος ισχυρίζεται ότι κατά τη διάρκεια των μεγαλύτερων διαστημάτων διακοπής της απασχολήσεως μετέβαινε στην οικογένειά του στην Τουρκία, χωρίς να έχει διαπιστωθεί ακούσια ανεργία για τα διαστήματα αυτά; Ασκεί συναφώς επιρροή το γεγονός ότι τέτοιες διακοπές αποτελούν ίδιον του επαγγέλματος (εν προκειμένω: του επαγγέλματος του ναυτικού);

2) Προϋποθέτει η αναγνώριση του δικαιώματος για λήψη άδειας διαμονής δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, ότι ο Τούρκος εργαζόμενος έχει συγκεντρώσει τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80; Ασκεί συναφώς επιρροή το γεγονός ότι η αλλαγή εργοδότη προ της παρόδου τριών ετών αποτελεί ίδιον του επαγγέλματος (εν προκειμένω: του επαγγέλματος του ναυτικού);

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

27 Πρέπει να επισημανθεί ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά την περίπτωση Τούρκου υπηκόου ο οποίος εργάστηκε νομίμως επί μεγάλο χρονικό διάστημα σε κράτος μέλος, στο οποίο υπέβαλε αίτηση για παράταση της ισχύος της άδειας διαμονής του, επικαλούμενος το δικαίωμα ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του, το οποίο του παρέχει το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, για τον λόγο ότι η συνολική διάρκεια των περιόδων κατά τις οποίες εργάστηκε προ της υποβολής της αιτήσεως υπερβαίνει τα τέσσερα έτη.

28 Το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε, συναφώς, ότι ο M. Sedef είχε εργαστεί επανειλημμένως για τον ίδιο εργοδότη επί διαστήματα ενός και πλέον έτους χωρίς διακοπή και ότι, ως εκ τούτου, πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω αποφάσεως.

29 Αντιθέτως, με το δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν ο M. Sedef δύναται νομίμως να επικαλείται την τρίτη περίπτωση της εν λόγω διατάξεως, λόγω του γεγονότος ότι δεν εργάστηκε ποτέ για τον ίδιο εργοδότη επί τρία έτη χωρίς διακοπή, όπως προβλέπει η δεύτερη περίπτωση της ιδίας διατάξεως.

30 Επιπλέον, με το πρώτο του ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά ποια επίπτωση έχουν στον υπολογισμό των περιόδων εργασίας του M. Sedef ορισμένες διακοπές, κατά τη διάρκεια των οποίων ο ίδιος δεν δηλώθηκε στην αρμόδια υπηρεσία ως άνεργος που αναζητεί εργασία.

31 Πρέπει ακόμη να διευκρινισθεί ότι δεν αμφισβητείται ότι, εν προκειμένω, ο M. Sedef είναι εργαζόμενος που εντάσσεται στην νόμιμη αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής και έχει απασχοληθεί νομίμως, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

32 Επομένως, τα μόνα ερωτήματα στα οποία πρέπει να δοθεί απάντηση είναι αν οι περίοδοι απασχολήσεως του εν λόγω Τούρκου υπηκόου πληρούν τις προϋποθέσεις περί διάρκειας του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, αν, ιδίως, οι διακοπές για τις οποίες γίνεται λόγος στην απόφαση περί παραπομπής είναι φύσεως τέτοιας ώστε να έχουν επιπτώσεις στις περιόδους αυτές και, τέλος, ποια είναι τα κατάλληλα για την ερμηνεία του άρθρου αυτού κριτήρια σε μια περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης.

33 Πριν εξετασθούν διαδοχικώς οι τρεις αυτές πτυχές του ζητήματος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με την έκδοση της αποφάσεως 2/76, για την εφαρμογή του άρθρου 12 της Συμφωνίας Συνδέσεως, την οποία εξέδωσε το Συμβούλιο Συνδέσεως στις 20 Δεκεμβρίου 1976, οι κοινωνικού χαρακτήρα διατάξεις της αποφάσεως 1/80 αποτελούν ένα πρόσθετο βήμα προς τη σταδιακή πραγμάτωση της ελεύθερης κυκλοφορίας των Τούρκων εργαζομένων εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ειδικότερα, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως αυτής απονέμει στους Τούρκους διακινούμενους εργαζομένους που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις συγκεκριμένα δικαιώματα στον τομέα της ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας. Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, η διάταξη αυτή, η οποία έχει αναγνωρισθεί ως άμεσου αποτελέσματος, απονέμει στους οικείους εργαζομένους ατομικό δικαίωμα στον τομέα της απασχολήσεως και, συνακολούθως, δικαίωμα διαμονής (βλ. απόφαση της 2ας Ιουνίου 2005, C-136/03, Dörr και Ünal, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 66, και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Επί των επιταγών του συστήματος σταδιακής εντάξεως των Τούρκων εργαζομένων στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής

34 Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί, αφενός, ότι τα δικαιώματα στον τομέα της απασχολήσεως και, συνακολούθως, της διαμονής που απονέμουν στους Τούρκους εργαζομένους οι διατάξεις των τριών περιπτώσεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80 διευρύνονται βαθμιαίως, αναλόγως της διάρκειας ασκήσεως νόμιμης μισθωτής δραστηριότητας, και σκοπούν στη σταδιακή παγίωση της καταστάσεως των οικείων εργαζομένων στο κράτος μέλος υποδοχής. Αφετέρου, κατά πάγια επίσης νομολογία, οι εθνικές αρχές δεν έχουν την ευχέρεια να εξαρτούν από όρους ή να περιορίζουν την άσκηση τέτοιων δικαιωμάτων, διότι διαφορετικά θα ετίθετο υπό αμφισβήτηση η πρακτική αποτελεσματικότητα της εν λόγω αποφάσεως (βλ. αποφάσεις της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, C-36/96, Günaydin, Συλλογή 1997, σ. I-5143, σκέψεις 37 έως 40 και 50· της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-1/97, Birden, Συλλογή 1998, σ. I-7747, σκέψη 19· της 19ης Νοεμβρίου 2002, C-188/00, Kurz, Συλλογή 2002, σ. I-10691, σκέψη 26, και της 21ης Οκτωβρίου 2003, C-317/01 και C-369/01, Abatay κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-12301, σκέψη 78).

35 Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τη διατύπωση των τριών περιπτώσεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως1/80, τα δικαιώματα τα οποία μπορούν να

επικαλούνται οι Τούρκοι εργαζόμενοι δυνάμει αυτών των διατάξεων ποικίλλουν και εξαρτώνται από προϋποθέσεις που διαφέρουν αναλόγως της διάρκειας της νόμιμης απασχολήσεως εντός του κράτους μέλους υποδοχής (βλ. απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-355/93, Eroglu, Συλλογή 1994, σ. I-5113, σκέψη 12, καθώς και προμνημονευθείσες αποφάσεις Tetik, σκέψη 23· Eker, σκέψη 21· Günaydin, σκέψη 25, και Ertanir, σκέψη 25).

36 Από τις εν λόγω διατάξεις προκύπτει ότι, εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί ένα έτος, ο Τούρκος εργαζόμενος έχει το δικαίωμα να συνεχίσει να ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στην υπηρεσία του ιδίου εργοδότη (πρώτη περίπτωση). Εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τρία έτη και υπό την επιφύλαξη της προτεραιότητας που δίδεται στους εργαζομένους των κρατών μελών, δικαιούται να αποδεχθεί άλλη προσφορά εργασίας, στο ίδιο επάγγελμα, από εργοδότη της επιλογής του (δεύτερη περίπτωση). Εφόσον έχει απασχοληθεί νομίμως επί τέσσερα έτη, έχει το δικαίωμα ελεύθερης αναζητήσεως και προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του (τρίτη περίπτωση) (βλ. προμνημονευσθείσες αποφάσεις Eroglu, σκέψη 12· Tetik, σκέψη 26, και Nazli, σκέψη 27).

37 Από την οικονομία και την πρακτική αποτελεσματικότητα του εν λόγω συστήματος σταδιακής εντάξεως των Τούρκων εργαζομένων στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής, το οποίο καθιερώνεται με το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να πληροί διαδοχικώς τις προϋποθέσεις που ορίζονται αντιστοίχως στις περιπτώσεις της διατάξεως αυτής. Οποιαδήποτε άλλη λύση θα μπορούσε να ανατρέψει τη συνοχή του συστήματος που έθεσε σε εφαρμογή το Συμβούλιο Συνδέσεως για τη σταδιακή ένταξη των Τούρκων εργαζομένων στο κράτος μέλος υποδοχής.

38 Η ερμηνεία αυτή προκύπτει εξάλλου από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου.

39 Συγκεκριμένα, με τις σκέψεις 13 έως 15 της προμνημονευθείσας αποφάσεως Eroglu, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 έχει ως αποκλειστικό σκοπό να εξασφαλίσει τη συνέχιση της

εργασίας στον ίδιο εργοδότη και, ότι, συνεπώς, η διάταξη αυτή δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση Τούρκου εργαζομένου ο οποίος, αφού απασχολήθηκε νομίμως επί ένα έτος, άλλαξε εργοδότη και ζητεί την παράταση της ισχύος της αδείας εργασίας του για να ασκήσει εκ νέου μισθωτή δραστηριότητα στην επιχείρηση του πρώτου εργοδότη.

40 Ομοίως, με τις σκέψεις 30 και 31 της προμνημονευθείσας αποφάσεως Eker, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εν λόγω διάταξη δεν απονέμει δικαίωμα σε Τούρκο εργαζόμενο ο οποίος άλλαξε εργοδότη προ της λήξεως του πρώτου έτους απασχολήσεως εντός του κράτους μέλους υποδοχής και ζητεί την παράταση ισχύος της αδείας διαμονής του προκειμένου να εξακολουθήσει να εργάζεται στην υπηρεσία του νέου εργοδότη του πριν καν συμπληρώσει ένα έτος νόμιμης εργασίας στην επιχείρηση του νέου αυτού εργοδότη.

41 Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 επικυρώθηκε και με την απόφαση της 5ης Ιουνίου 1997, C-285/95, Kol (Συλλογή 1997, σ. I-3069, σκέψεις 19 και 20), καθώς και με την προμνημονευθείσα απόφαση Birden (σκέψεις 44, 62 και 69).

42 Για λόγους όμοιους με αυτούς που εκτίθενται στις σκέψεις 39 έως 41 της παρούσας αποφάσεως, οι διαπιστώσεις αυτές πρέπει να ισχύσουν και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της εν λόγω αποφάσεως.

43 Επομένως, προκειμένου να απονεμηθούν σε Τούρκο εργαζόμενο τα δικαιώματα του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 πρέπει έχουν προηγουμένως πληρωθεί οι προϋποθέσεις της δεύτερης περιπτώσεως της ιδίας παραγράφου.

44 Υπό τις συνθήκες αυτές, ένας Τούρκος διακινούμενος εργαζόμενος δεν δύναται, κατά κανόνα, να επικαλείται δικαίωμα δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80 λόγω του γεγονότος και μόνον ότι έχει ασκήσει

νομίμως μισθωτή δραστηριότητα εντός του κράτους μέλους υποδοχής επί τέσσερα και πλέον έτη, εφόσον δεν εργάστηκε, σε ένα πρώτο στάδιο, επί ένα και πλέον έτος για τον ίδιο εργοδότη και, εν συνεχεία, για δύο ακόμη έτη για τον εργοδότη αυτό.

Επί των διακοπών των περιόδων νόμιμης απασχολήσεως του Τούρκου εργαζομένου

45 Συναφώς, επιβάλλεται, κατά πάγια νομολογία, η θεμελιώδης διάκριση μεταξύ, αφενός, του σταδίου της γενέσεως δικαιωμάτων τα οποία διευρύνονται βαθμιαίως σε συνάρτηση με τη διάρκεια ασκήσεως νόμιμης μισθωτής δραστηριότητας, όπως ορίζεται στις τρεις περιπτώσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, και, αφετέρου, της περιπτώσεως κατά την οποία ο Τούρκος εργαζόμενος έχει συγκεντρώσει όλες τις διαδοχικώς προβλεπόμενες προϋποθέσεις και απολαύει, ως εκ τούτου, κατά τη λήξη της τετραετούς περιόδου που προβλέπει η τρίτη περίπτωση της διατάξεως αυτής, του δικαιώματος ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του (προμνημονευθείσες αποφάσεις Tetik, σκέψη 26, Nazli, σκέψη 27, και απόφαση της 7ης Ιουλίου 2005, C-383/03, Dogan, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 13).

46 Επομένως, το καθεστώς Τούρκου εργαζομένου ο οποίος έχει συγκεντρώσει στο παρελθόν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της εν λόγω αποφάσεως, δεν εξαρτάται πλέον από τη συνέχιση της πληρώσεως των προϋποθέσεων προσβάσεως στα δικαιώματα των τριών περιπτώσεων της εν λόγω παραγράφου. Συγκεκριμένα, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο εργαζόμενος αυτός είναι αρκούντως εντεταγμένος στο κράτος μέλος ώστε να μπορεί να διακόπτει προσωρινώς τη σχέση εργασίας. Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία θα καθιστούσε άνευ ουσίας το δικαίωμα ελεύθερης προσβάσεως του εργαζομένου αυτού σε κάθε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του (βλ. προμνημονευθείσες αποφάσεις Tetik, σκέψη 31, και Dogan, σκέψεις 14, 18 και 19).

47 Αντιθέτως, ο Τούρκος εργαζόμενος που δεν απολαύει ακόμη του δικαιώματος της τρίτης αυτής περιπτώσεως υποχρεούται να ασκεί νόμιμη δραστηριότητα, αντιστοίχως, επί τρία και τέσσερα έτη, καταρχήν χωρίς καμία διακοπή (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση Dogan, σκέψη 18).

48 Προκειμένου να μετριασθεί ο αυστηρός χαρακτήρας της διατάξεως αυτής, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της αποφάσεως 1/80 προβλέπει ορισμένους νόμιμους λόγους διακοπής της μισθωτής δραστηριότητας για τις ανάγκες υπολογισμού των διαφόρων περιόδων νόμιμης απασχολήσεως η συμπλήρωση των οποίων είναι αναγκαία για την απόκτηση των βαθμιαίως διευρυνόμενων δικαιωμάτων που προβλέπονται στις τρεις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού (προμνημονευθείσες αποφάσεις Bozkurt, σκέψη 38· Tetik, σκέψη 36· Nazli, σκέψη 40, και Dogan, σκέψη 15).

49 Το εν λόγω άρθρο 6, παράγραφος 2, προβαίνει σε διακρίσεις αναλόγως του είδους και της διάρκειας αυτών των περιόδων διακοπής της δραστηριότητας του Τούρκου εργαζομένου.

50 Συγκεκριμένα, το πρώτο εδάφιο αυτής της διατάξεως αφορά τις περιόδους διακοπής της απασχολήσεως του εργαζομένου οι οποίες συνεπάγονται σύντομη παύση της εργασίας, όπως οι απουσίες λόγω ετήσιας άδειας, λόγω άδειας μητρότητας, εργατικού ατυχήματος ή οι μικρής διάρκειας απουσίες λόγω ασθενείας, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπίζονται ως συνήθεις περιστάσεις κάθε εργασιακής σχέσεως. Τέτοιες απουσίες του εργαζομένου εξομοιώνονται, συνεπώς, με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

51 Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 αφορά τις περιόδους διακοπής της απασχολήσεως λόγω μακράς ασθενείας ή ακούσιας ανεργίας. Οι διάταξη αυτή ορίζει ότι τέτοιου είδους περίοδοι διακοπής της απασχολήσεως, οι οποίες συνεπάγονται απουσία μεγαλύτερης διάρκειας ή διάρκειας που δεν μπορεί να προβλεφθεί, μολονότι δεν μπορούν να εξομοιωθούν με περιόδους νόμιμης απασχολήσεως, δεν δύνανται να θίξουν τα δικαιώματα που ο Τούρκος εργαζόμενος έχει αποκτήσει βάσει των περιόδων απασχολήσεως τις οποίες έχει ολοκληρώσει κανονικώς στο παρελθόν.

52 Η εν λόγω διάταξη έχει, συνεπώς, ως σκοπό να αποφεύγεται η επιβολή σε Τούρκο εργαζόμενο, ο οποίος επιστρέφει στην εργασία μετά από προσωρινή παύση των επαγγελματικών του δραστηριοτήτων για νόμιμους λόγους, της υποχρεώσεως να

υπολογίζει εκ νέου, όπως ακριβώς ένας Τούρκος εργαζόμενος που δεν έχει ασκήσει ακόμη μισθωτή δραστηριότητα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, τις περιόδους νόμιμης απασχολήσεως που προβλέπουν οι τρεις περιπτώσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80.

53 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ένας Τούρκος εργαζόμενος που δεν απολαύει ακόμη του δικαιώματος ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, υποχρεούται, καταρχήν, να ασκεί εντός του κράτους μέλους υποδοχής νόμιμη απασχόληση αδιαλείπτως κατά το απαιτούμενο χρονικό διάστημα, εκτός εάν μπορεί να επικαλεστεί κάποιον εκ των νόμιμων λόγων διακοπής των περιόδων απασχολήσεως της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού.

54 Αντιθέτως, εφόσον ο Τούρκος εργαζόμενος έχει συγκεντρώσει τις προϋποθέσεις της τρίτης περιπτώσεως της παραγράφου 1, η πρακτική αποτελεσματικότητα του δικαιώματος που του απονέμει ανεπιφύλακτα η διάταξη αυτή, ήτοι της ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε έμμισθη δραστηριότητα της επιλογής του συνεπάγεται κατ' ανάγκη το δικαίωμά του να παύει προσωρινώς να ασκεί μια επαγγελματική δραστηριότητα και να αναζητεί άλλη εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και, ως εκ τούτου, το άρθρο 6, παράγραφος 2, δεν τυγχάνει εφαρμογής σε μια τέτοια περίπτωση (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση Dogan, σκέψεις 16, 18 και 19).

55 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις δεκαεπτά διακοπές της σχέσεως εργασίας του M. Sedef, όπως το αιτούν δικαστήριο τις παρουσιάζει λεπτομερώς με το πρώτο του ερώτημα, δεν προκύπτει ότι είναι δυνατή η εξομοίωσή τους με νόμιμους λόγους διακοπής των περιόδων απασχολήσεως όπως είναι αυτοί του άρθρου 6, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 1/80.

56 Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων της υποθέσεως της κύριας δίκης όπως αυτές εκτίθενται με την αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ουδόλως εμποδίζεται να θεωρήσει τις εν λόγω διακοπές ως περιόδους ακούσιας ανεργίας κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω αποφάσεως, ακόμη και αν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει δηλωθεί ως άνεργος που αναζητεί εργασία, όπως επιτάσσει, καταρχήν, η διάταξη αυτή.

57 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 53 έως 56 των προτάσεών του, στην περίπτωση του M. Sedef, αποδεικνύεται ότι οι διακοπές αυτές ήταν ανεξάρτητες της βουλήσεώς του, λαμβανομένου υπόψη ότι η πρόσληψή του γινόταν με διαδοχικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου.

58 Επιπλέον, το γεγονός ότι ο M. Sedef εκμεταλλεύθηκε τις μεγαλύτερες σε διάρκεια διακοπές της επαγγελματικής του δραστηριότητας —ήτοι τις διακοπές διάρκειας κάποιων εβδομάδων— προκειμένου να επισκεφθεί την οικογένειά του, η οποία εξακολουθεί να κατοικεί στην Τουρκία, δεν μπορεί να θεωρηθεί στοιχείο ικανό να επηρεάσει ουσιωδώς την κατάστασή του από πλευράς των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, καθόσον είναι σαφές ότι τέτοιες προσωρινές απουσίες από το κράτος μέλος υποδοχής οφείλονται σε νόμιμο λόγο και ότι διάρκειά τους ήταν εύλογη.

59 Το Δικαστήριο έχει κρίνει, εξάλλου, συναφώς με το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 1/80, το οποίο επιβάλλει όρο νόμιμης διαμονής επί ορισμένο χρόνο, παρεμφερή προς αυτόν της νόμιμης απασχολήσεως του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ιδίας αποφάσεως, ότι η επιβαλλόμενη σε μέλος της οικογένειας του Τούρκου εργαζομένου υποχρέωση να διαμείνει, καταρχήν, αδιαλείπτως κατά τα τρία πρώτα έτη με τον Τούρκο εργαζόμενο, δεν εμποδίζει τον εργαζόμενο να απέχει από την κοινή κατοικία επί εύλογο χρονικό διάστημα και για νόμιμους λόγους, όπως για να επισκεφθεί την οικογένειά του στη χώρα καταγωγής του (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση Kadiman, σκέψεις 47 και 48).

60 Επιπλέον, από τη δικογραφία που το αιτούν δικαστήριο διαβίβασε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι οι απουσίες του M. Sedef δεν είχαν ως αποτέλεσμα να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ένταξή του στην αγορά εργασίας του κράτους μέλους υποδοχής. Αντιθέτως, μετά τις επισκέψεις του στην Τουρκία, ο M. Sedef επέστρεφε κάθε φορά στη Γερμανία για να αναλάβει τις επαγγελματικές του δραστηριότητες.

61 Το γεγονός ότι οι διακοπές της σχέσεως εργασίας δεν αναγνωρίσθηκαν προσηκόντως ως περίοδοι ανεργίας από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής δεν ασκεί εν προκειμένω επιρροή. Συγκεκριμένα, ο M. Sedef μπορούσε δικαιολογημένα να θεωρεί ότι απαλλάσσεται των διατυπώσεων που απαιτούνται για να θέσει εαυτόν στη διάθεση των αρμόδιων για την απασχόληση εθνικών αρχών, καθόσον από την εν λόγω δικογραφία προκύπτει ότι στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ο M. Sedef ήταν ήδη κάτοχος νέας συμβάσεως εργασίας, η οποία ωστόσο παρήγαγε τα αποτελέσματά της σε μεταγενέστερο χρόνο, ή ότι, τουλάχιστον, υπήρχαν πραγματικές προοπτικές εκ νέου προσλήψεως και ότι, στην πράξη, αναλάμβανε πάντα τις επαγγελματικές του δραστηριότητες λίγο μετά τη λήξη της προηγούμενης συμβάσεώς του. Συνεπώς, δεν προκύπτει ότι η δήλωση του M. Sedef ως ανέργου που αναζητεί εργασία μπορεί να θεωρηθεί, υπό τέτοιες συνθήκες, λυσιτελής όσον αφορά την κατάστασή του η οποία χαρακτηρίζεται από επανειλημμένες διακοπές εργασίας μικρής, ωστόσο, διάρκειας.

62 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι, για τις ανάγκες του υπολογισμού των περιόδων νόμιμης απασχολήσεως του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 1/80, διακοπές της σχέσεως εργασίας όπως αυτές για τις οποίες γίνεται λόγος στο πρώτο ερώτημα της αποφάσεως περί παραπομπής επιφέρουν απώλεια των δικαιωμάτων που απέκτησε ο συγκεκριμένος Τούρκος υπήκοος δυνάμει των προηγούμενων περιόδων νόμιμης απασχολήσεως.

63 Πρέπει να προστεθεί ότι το Δικαστήριο έχει λάβει επανειλημμένως υπόψη τη συμπεριφορά των αρμόδιων εθνικών αρχών για την ερμηνεία των κοινωνικού χαρακτήρα διατάξεων της αποφάσεως 1/80, βασιζόμενο ιδίως στο γεγονός ότι οι αρχές αυτές δεν είχαν αμφισβητήσει τον νόμιμο χαρακτήρα της διαμονής του Τούρκου εργαζομένου εντός του κράτους μέλους υποδοχής (βλ, υπό την έννοια αυτή, όσον αφορά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της εν λόγω αποφάσεως, προμνημονευθείσα απόφαση Ertanir, σκέψεις 67 και 69, και, κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 7, πρώτο εδάφιο, της ιδίας αποφάσεως, προμνημονευθείσα απόφαση Kadiman, σκέψεις 52 και 54· απόφαση της 16ης Μαρτίου 2000, C-329/97, Ergat, Συλλογή 2000, σ. I-1487, σκέψη 51, και απόφαση της 22ας Ιουνίου 2000, C-65/98, Eyüp, Συλλογή 2000, σ. I-4747, σκέψεις 35 και 36).

64 Από τα στοιχεία της δικογραφίας της υποθέσεως της κύριας δίκης προκύπτει ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές χορηγούσαν επανειλημμένως και αδιαλείπτως επί δεκαπέντε και πλέον έτη άδεια διαμονής στον M. Sedef.

65 Σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην απόφαση περί παραπομπής, η θέση των αρχών αυτών μεταβλήθηκε όταν ο Τούρκος εργαζόμενος ζήτησε άδεια για να εργαστεί στην ξηρά.

66 Λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αυτών περιστάσεων, οι εν λόγω εθνικές αρχές δεν ηδύναντο να θέσουν εκ των υστέρων υπό αμφισβήτηση το καθεστώς του M. Sedef στο κράτος μέλος υποδοχής.

67 Μια τέτοια προσέγγιση αποδεικνύεται κατά μείζονα λόγω ενδεδειγμένη εν προκειμένω, καθόσον ο M. Sedef είναι πλέον αναγκασμένος να ζητήσει άδεια διαμονής για να ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα στην ξηρά για τον λόγο και μόνον ότι, κατόπιν ναυτικού ατυχήματος, αδυνατεί να συνεχίσει τις επαγγελματικές του δραστηριότητες στη θάλασσα.

68 Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της αποφάσεως 1/80 καλύπτει διακοπές των περιόδων νόμιμης απασχολήσεως, όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, τις οποίες έχει ολοκληρώσει ο συγκεκριμένος Τούρκος εργαζόμενος, οι δε αρμόδιες εθνικές αρχές δεν δύνανται να θέσουν εκ νέου υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα διαμονής του ενδιαφερόμενου στο κράτος μέλος υποδοχής. Ο εν λόγω εργαζόμενος μπορεί, επομένως, να επικαλεστεί λυσιτελώς το άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της ιδίας αποφάσεως για να επιτύχει την παράταση ισχύος της άδειας διαμονής του, προκειμένου να εξακολουθήσει να ασκεί τις μισθωτές του δραστηριότητες εντός του εν λόγω κράτους μέλους.

69 Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 6 της αποφάσεως 1/80 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι:

— προκειμένου να απονεμηθούν σε Τούρκο εργαζόμενο τα δικαιώματα του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, του άρθρου αυτού πρέπει έχουν προηγουμένως πληρωθεί οι προϋποθέσεις της δεύτερης περιπτώσεως της ιδίας παραγράφου·

— Τούρκος εργαζόμενος που δεν απολαύει ακόμη του δικαιώματος ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, πρέπει να απασχολείται εντός του κράτους μέλους υποδοχής νομίμως και αδιαλείπτως, εκτός εάν δύναται να επικαλεστεί κάποιον εκ των νόμιμων λόγων διακοπής των περιόδων απασχολήσεως της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ο οποίος να δικαιολογεί την προσωρινή του απουσία από την αγορά εργασίας·

— η διάταξη του άρθρου 6, παράγραφος 2, καλύπτει διακοπές των περιόδων νόμιμης απασχολήσεως όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι δε αρμόδιες εθνικές αρχές δεν δύνανται εν προκειμένω να θέτουν εκ νέου υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα διαμονής του ενδιαφερόμενου στο κράτος μέλος υποδοχής.

Επί των δικαστικών εξόδων

70 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 6 της αποφάσεως 1/80 της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της Συνδέσεως, την οποία εξέδωσε το Συμβούλιο Συνδέσεως που συστάθηκε με τη Συμφωνία Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι:

— **προκειμένου να απονεμηθούν σε Τούρκο εργαζόμενο τα δικαιώματα του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, του άρθρου αυτού πρέπει, καταρχήν, να έχουν προηγουμένως πληρωθεί οι προϋποθέσεις της δεύτερης περιπτώσεως της ιδίας παραγράφου·**

— **Τούρκος εργαζόμενος που δεν απολαύει ακόμη του δικαιώματος ελεύθερης προσβάσεως σε οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα της επιλογής του, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, πρέπει να απασχολείται στο κράτος μέλος υποδοχής νομίμως και αδιαλείπτως, εκτός εάν δύναται να επικαλεστεί κάποιον εκ των νόμιμων λόγων διακοπής των περιόδων απασχολήσεως της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ο οποίος να δικαιολογεί την προσωρινή του απουσία από την αγορά εργασίας·**

— **η διάταξη του άρθρου 6, παράγραφος 2, καλύπτει διακοπές των περιόδων νόμιμης απασχολήσεως όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, οι δε αρμόδιες εθνικές αρχές δεν δύνανται εν προκειμένω να θέτουν εκ νέου υπό αμφισβήτηση το δικαίωμα διαμονής του συγκεκριμένου Τούρκου εργαζομένου στο κράτος μέλος υποδοχής.**

(υπογραφές)